Goedenavond mijn naam is Ankie Withagen. Ik sta hier vanavond om het te hebben over ondernemen in de bijstand en inkomen in de bijstand. Daarvoor wil ik u op het einde 2 dingen over vragen.

In 2021 heeft u als raad lokale regels bijgemaakt voor de bijstand. Hierdoor werd het mogelijk om bijvoorbeeld, een boodschappentas vol eten te ontvangen zonder dat dit van de bijstand afging. Waarvoor dank. Dankzij uw inzet heeft u heeft velen op lokaal niveau geholpen. Dit ondanks de landelijke regels die op dat moment nog niet mogelijk maakten.

Nu is het ook zo dat er in tientallen gemeente in Nederland het voor bijstandsgerechtigden mogelijk is gemaakt om te ondernemen. Wij hebben in Bergen op Zoom ook zoiets. De BBZ maar daarmee kan je eigenlijk niet ondernemen. Dat komt omdat eigenlijk alles dat binnenkomt in de bijstand als “inkomsten” word gezien. Dat is problematisch. Ik noem een paar voorbeelden om dat te verduidelijken.

Stel. Je zit bijstand maar je krijgt in Utrecht een opdracht op lokatie voor 3 dagen werk. En men verwacht dat je daarheen reist en 2 nachten overnacht. Dan betaal je de reiskosten en de overnachtingskosten vantevoren zelf. Vervolgens krijg je bij je uitbetaling die 2 nachten overnachten en de reiskosten uitbetaald. Maar. Dan gebeurd het volgende. De bijstand ziet dat hele bedrag als inkomsten en houd dat hele bedrag volledig in. Met als gevolg dat je 4 nachten overnachten zelf betaald. En de reiskosten betaal je ook dubbel. Heb je nog btw af te dragen dan mag je dat ook niet van de inkomsten inhouden. Dat betaal je dus ook zelf. Dubbel. En zo zijn er wellicht meer die je dan maar dubbel moet betalen. Dan kan het dus zijn dat je die opdracht niet aanneemt. Of nog erger, dat de bijstand er al vanaf weet en je die opdracht toch moet doen want je mag geen werk afwijzen in de bijstand en zo ga jij diep de schulden in. Alleen maar omdat je wilde werken en het systeem niet meewerkt. Ik ken mensen die dit meermaals hebben meegemaakt en zodoende, om niet de schulden in te gaan, werk hebben laten schieten in de bijstand. De regels kunnen dus werkloosheid veroorzaken.

Nog een voorbeeld. Stel je wilt als kapper starten. Je hebt shampoo, haarverf, knipscharen, stoel, gas, water, licht, koffietje, thee en tal van andere kosten. Buiten de bijstand kan je dat aan je klant doorrekenen. In de bijstand niet. Daar word ook alles wat binnenkomt als volledige inkomsten gezien en ingehouden. Natuurlijk kun je al die kosten ook niet aan de klant doorrekenen. Dan komt het niet als inkomsten binnen en dan betaal je niet 2 keer de kosten, maar “slechts” 1 keer. Ook hierbij steek je jezelf diep in de schulden en werkt ondernemen dus ook niet.

Of je hebt een hobby waarvoor je, bijvoorbeeld, om jezelf bezig te houden, graag sokken maakt. En je denkt ik heb nu toch erg veel sokken en ik draag een aantal sokken niet want die vind ik niet zo mooi. En jij denkt: ik ga dat eens doorverkopen dat is veel duurzamer en je verkoopt die sokken via marktplaats door, levert braaf de bon van de wol voor de sokken in plus de digitale overschrijving van de verkoop van de sokken bij de bijstand. Hopende dat je met de verkoop de sokken de kosten van de wol kunt dekken en weer nieuwe wol kunt kopen zodat je door kunt breien. Nou, brei aan dat idee maar een einde. In het gunstigste geval word alles ingehouden, inclusief de kosten voor de wol in de gemaakte prijs. In het ongunstigste geval heb je wel eens ambtenaren die gaan bereken hoeveel uur het gemiddeld kost om zo’n paar sokken te maken waarna ze daarover ook nog eens een minimumloon heffen en die totaalsom inhouden op je bijstand.

Er zijn nog meer voorbeelden maar die zal ik u voor deze 5 minuten besparen.

In andere gemeenten zag men dat in en heeft men daarom de regels aangepast. Dat kunt u ook. Mocht u als gemeenteraadslid de bijstandsregels en de juridische onderlegging nu moeilijk vinden. U bent niet alleen. Met mijn HBO diploma snap ik er ook vaak geen bal van. Ook omdat ik wel eens denk dat ik dingen verkeerd lees terwijl na flink wat begrijpend lezen blijkt dat de landelijke bijstandsregels toch echt zelf “bijzonder blijken te zijn. Gelukkig ken ik een jurist die haast dagelijks bijstandsgerechtigden en gemeente helpt bij bijstands…toestanden en die u door dit moeras kan en wil loodsen. Ik kan u zijn naam geven als u hier interesse heeft. Dan heeft u onpartijdige expert die u kan helpen.

Ter afsluiting mijn vragen aan u.

1. Kunt u passendere lokale regels maken omtrent klein en groot ondernemen in de bijstand op zo'n manier dat ondernemen werkelijk mogelijk word.

2. En dit is denk ik wel de kern van het probleem. Kunt u de definitie van het woord "inkomen" in de lokale bijstand onderzoeken en kijken of deze term wellicht, net zoals bij de belastingdienst gaat over het netto inkomen en niet het bruto inkomen. Bruto is trouwens dat grote bedrag dat u op uw loonstrook ziet. Netto is dat bedrag dat na aftrek van alle kosten overblijft op die loonstrook. Eigenlijk vraag ik u dus om de onkosten van de totale inkomsten af te kunnen trekken voordat u de winst inhoud op de bijstand (dus dat u het netto inkomen inhoud in plaats van het bruto inkomen)

Dan sluit ik af met de woorden: Dankuwel voor het luisten en zijn daar nog vragen over?

**De voordelen van ondernemen in de bijstand kunnen zijn: ontwikkeling van nieuwe vaardigheden, nieuwe mensen leren kennen en sociale netwerken uitbreiden en versterken, toename van zelfredzaamheid, toename van zelfstandigheid, verhoogde motivatie, afname depressiviteit, toename levensgeluk door het hebben van een leuke hobby en of een uitzicht hebben op een uitweg uit de bijstand, werkplezier ervaren, versterken van het zelfvertrouwen, leren omgaan met falen en doorzetten, flexibiliteit en werken op eigen tempo. En, last but not least: (sneller) uit de bijstand komen.